

Førde kommune

*Kommunal planstrategi
Førde kommune 2016 – 2020*

www.forde.kommune.no

Innhold:

1	Kvifor planstrategi	3
2	Medverknad og prosess	3
3	Lokale utviklingstrekk	4
3.1	Folketalsframskriving	4
3.2	Kommunebarometeret 2016	4
3.3	NHO sitt Kommune NM 2016	4
3.4	Oppsummering - kva utfordringar har Førde kommune	5
4	Nasjonale forventningar og regional planstrategi	5
4.1	Nasjonale forventningar	5
4.2	Regional planstrategi	6
5	Visjon og overordna målsettingar for kommunen	6
6	Evaluering av gjeldande planstrategi	7
7	Utfordringar innanfor ulike tenesteområde.....	9
8	Kommunereforma	10
9	Skjematisk oversikt over planarbeid i perioden 2016 – 2020.....	11

1 Kvifor planstrategi

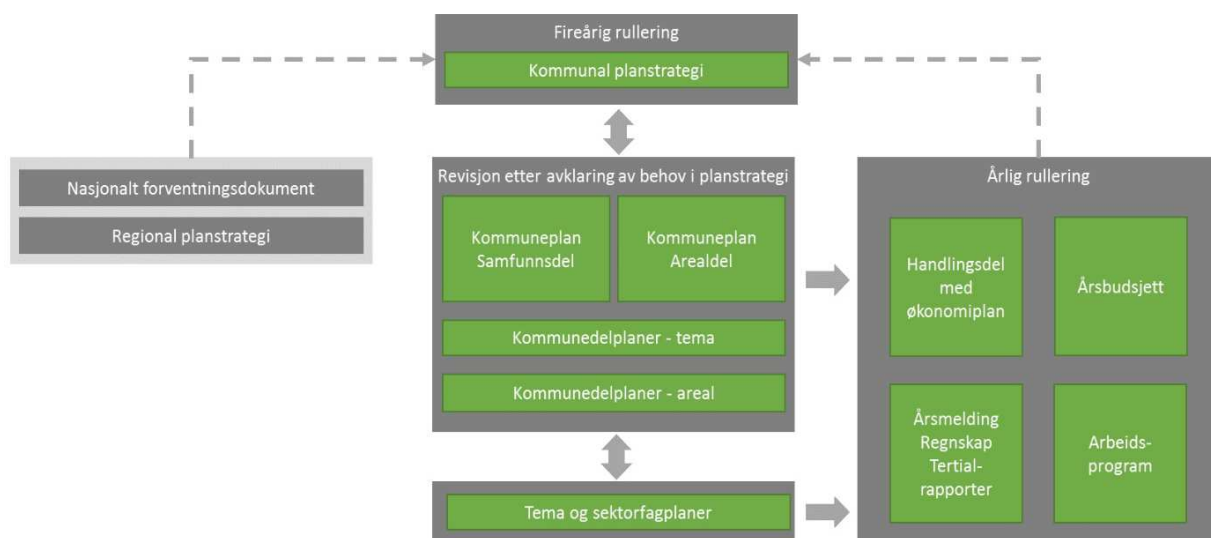
Kommunal planstrategi (KPS) skal vere eit hjelpemiddel for å styrke den politiske styringa av kva planoppgåver som skal prioriterast. Den kommunale planstrategien skal, gjennom ei drøfting av utviklingstrekk i kommunen, vere eit godt grunnlag for å vurdere og avklare planbehovet i kommunestyreperioden. Det gjeld både for kommunen sitt tenestetilbod og langsiktig arealbruk.

Planlegginga skal vere behovsstyrt og det skal ikkje gjerast meir omfattande enn nødvendig. Veldig forenkla kan vi kalle planstrategien for ein «plan for planlegginga».

Planstrategi er ei lovpålagt oppgåve og skal vedtakast i kvar valperiode. Innan eitt år etter konstituering av kommunestyre, skal Bystyret ha utarbeidd og vedteke planstrategien, jf. Plan- og bygningslova (PBL) § 10-1.

Planstrategien inneheld konkrete framlegg til kva planarbeid som skal gjennomførast i valperioden, og dokumentet byggjer direkte på føringar gitt i kommuneplanen sin samfunnsdel.

Kommunen har eit langsiktig (fireårleg rullering) og eit kortsiktig (årleg rullering) planperspektiv når det gjeld kommunal planstrategi. Det langsiktige perspektivet skal danne grunnlaget for det kortsiktige. Det er difor sentralt at kommunen har eit system som samordnar dei ulike plansystema. Fig. 1 syner korleis det langsiktige perspektivet påverkar det kortsiktige perspektivet. Det sentrale vert å lage eit system for «vekslinga» mellom dei overordna planane og årsplanlegginga, dvs. budsjett og handlingsprogram.

Figur 1: Kommunal planstrategi i det kommunale plansystemet

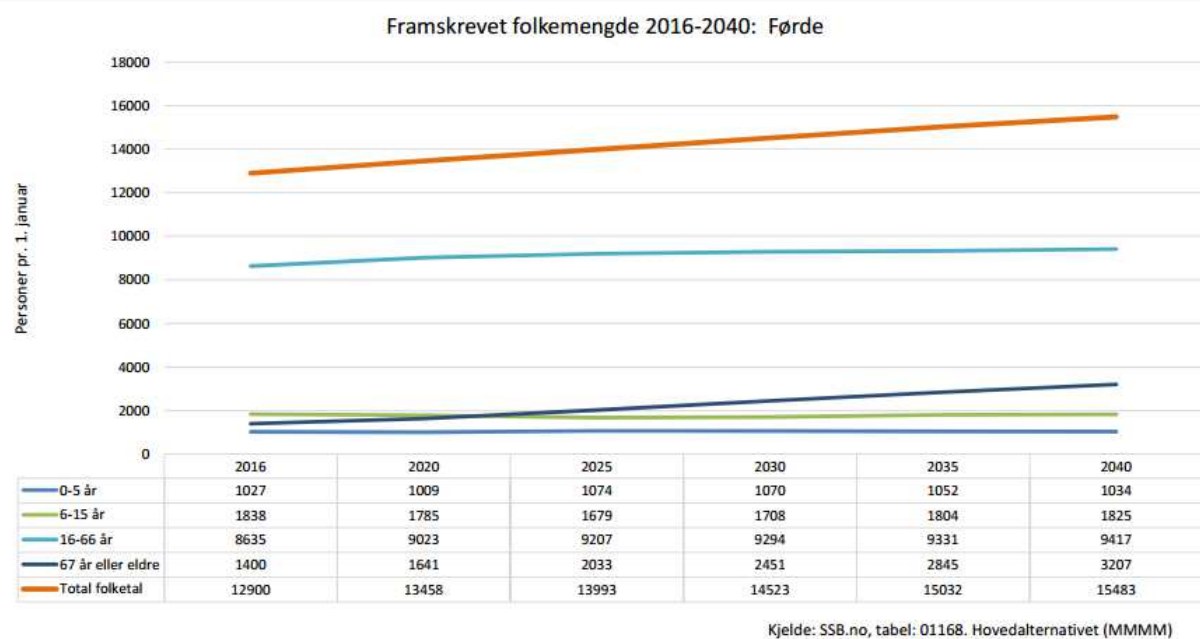
2 Medverknad og prosess

Grunna arbeidet med endra kommunestruktur har prosess og medverknad ved utarbeiding av planstrategien blitt skalert ned til eit minimum.

Planstrategien vert lagt ut til offentleg ettersyn i 30 dagar, slik at ålmenta, nabokommunar, regionale og statlige mynde kan kome med innspel og kommentarar, jf. plan- og bygningslova § 10-1, 2.ledd.

3 Lokale utviklingstrekk

3.1 Folketalsframskriving

Tabell 2: Folketalsframskriving

Den store endringa i folkesamansetnaden i Førde skjer først og fremst frå 2020 og utover. Utviklinga i dei yngre aldersgruppene vil stagnere, medan andelen av eldre vil auke monaleg. I 2040 vil andelen personar over 67 år i Førde utgjere 20 % av folketallet (mot knappe 10 % i dag).

3.2 Kommunebarometeret 2016

Kommunebarometeret er ei samanlikning av kommunane i landet basert på til saman 127 nøkkeltal. Tala er henta frå SSB sin KOSTRA-database, Utdanningsdirektoratet, Helsedirektoratet, Grunnskulane sitt informasjonssystem, Folkehelseinstituttet sin kommunedatabase og Kommuneproposisjonen. Totalt sett ligg Førde kommune på 4. plass blant kommunane i landet. Få kommunar ligg på toppen av tabellen innan både grunnskule og eldreomsorg, men Førde er ein av desse. Det er forklaringa på den gode plasseringa totalt sett. I tillegg har Førde ein topp 100-plassering innan helse. Det er ingen sektor der nøkkeltala trekk vesentleg ned, men Førde har dei svakaste plasseringane sine innan sosialteneste og økonomi.

3.3 NHO sitt Kommune NM 2016

Gjennom NHO sitt Kommune NM vert kommunane rangert etter attraktivitet og lokal vekstkraft basert på forhold ved næringsliv, arbeidsmarknad, demografi, kompetanse, og kommunal økonomi. Kommune NM 2016 er i hovudsak basert på talgrunnlag frå 2015.

Førde vart nr 25 i landet i Kommune NM 2016, og er nr. 3 i fylket. Knytt til Næringsliv ligg vi som nr. 122, men det er likevel det beste resultatet på fleire år. Vi scorar lågt på næringsvariasjon og har låg privat sysselsetting. Vi har 15,6 nyetableringar per 1000 innbyggjarar medan landssnittet er på 16,6. Inntektsnivået ligg litt over landssnitt.

Knytt til Arbeidsmarknad er vi plassert som nr. 17 i landet og nr. 2 i fylket. Vi har høg deltaking i arbeidslivet: svært høg sysselsetting, sjukefråværet og tal uføre ligg under landssnitt. Arbeidsløysa er på 1,5 % mot eit landssnitt på 2,9 %.

Når det gjeld Demografi ligg Førde som nr. 67 i landet og som nr. 2 i fylket, men vi har hatt synkande plasseringar siste åra. Vi har ein folketalsvekst på 0,9 % (snitt 3 siste år), medan landssnittet er på 1,1 %. I kommuneplanen sin samfunnsdel 2014-2026 har vi ei målsetting om at folketalsveksten minst skal vere på minimum 1,5 %. Førde har ei negativ netto innflytting, og her ligg vi som nr. 330 i landet. Berre 10 % av innbyggjarane er over 80 år, men vi veit også at denne andelen er stigande.

Vi scorar som nr. 22 i landet når det gjeld Kompetanse (nr. 3 i fylket). 8,6 % av dei sysselsette har minst 4-årig høgskule-/universitetsutdanning, medan landssnittet er på 10,4 %. Derimot har 18,4 % fagutdanning mot eit landssnitt på 10,9 %.

Siste måleindikatoren er Kommunal Økonomi. Låge kommunale administrasjonsutgifter, høge inntekter i høve utgifter og høgt nivå på arbeidskapital, er indikasjonar på effektiv drift og god økonomistyring. Vidare vil kommunal eigedomsskatt på nærings eigendom kunne verke negativt på næringslivet si konkurranseevne. Kjøp av private tenester bidrar til å styrke privat næringsutvikling. Førde er plassert som nr. 148 i landet og nr. 3 i fylket. Vi har låge utgifter til administrasjon, men lite kjøp av private tenester.

3.4 Oppsummering - kva utfordringar har Førde kommune

Førde si hovudutfordring er nå målsettingane når det gjeld folketalsvekst. Vi har stagnasjon i tal unge og ein aukande del eldre blant innbyggjarane. Dette utfordrar oss både på tenestenivå, men også når det gjeld å vere attraktive som bukommune. Vi må jobbe vidare med å skape auka variasjon i type næringar og privat sysselsetting for å ha mangfald i type arbeidsplassar, og vi må gjere oss attraktive nok til at dei som flyttar til kommunen ynskjer å bli buande.

4 Nasjonale forventningar og regional planstrategi

4.1 Nasjonale forventningar

Regjeringa har gjeve uttrykk for sine forventningar til kommunane sine planarbeid gjennom «De nasjonale forventningene til regional og kommunal planlegging» (vedtatt ved Kgl.res. 12. juni 2015). Forventningane skal vere retningsgjevande, og dei skal leggast til grunn for bystyret sitt arbeid med den kommunale planstrategien, samt andre kommunale planar. Regjeringa sitt mål med forventningane er å fremja samarbeidet om ein bærekraftig og meir effektiv areal- og samfunnsplanlegging i åra som kjem. Dei nasjonale forventningane er knytt til tre hovudtema:

- **Gode og effektive planprosessar**

Planprosessane skal bli meir effektive gjennom enklare regelverk og betre samarbeid, målretta planlegging og auka bruk av IKT i planlegginga. Det kommunale sjølvstyret skal vektleggjast, slik at motsegn berre skal nyttast når

nasjonale interesser må sikrast og dialog ikkje har ført fram.

- **Bærekraftig areal- og samfunnsutvikling**
Ei bærekraftig areal- og samfunnsutvikling skal sikrast ved å utvikle eit klimavennleg og sikkert samfunn, ein aktiv forvaltning av natur- og kulturminneverdiar og ei framtidretta næringsutvikling, innovasjon og kompetanse.
- **Attraktive og klimavennlege by- og tettstadorområder**
Attraktive og klimavennlege by- og tettstadorområder utviklast gjennom ein samordna bustad-, areal- og transportplanlegging, fokus på eit framtidretta og miljøvennleg transportsystem, levande by- og tettstadssentre og helse og trivsel.

4.2 Regional planstrategi

Prioriterte områder for regional plan og strategiarbeid skal vere innan:

- **Globalisering og sentralisering**
Handlar om styrking av naturlege regionsenter gjennom ein regional strategi for senterstruktur og tettstadsutvikling. Arbeidet må koordinerast med nasjonal og regional transportplanlegging.
- **Migrasjon og inkludering**
Handlar om inkludering på alle nivå i samfunnet. Aktørane innan arbeid, utdanning, bustad og fritid bør utarbeide felles strategiar i ein konkret dialog mellom aktørane.
- **Kvinner, utdanning og arbeidsmarknad**
Handlar om å auke fylket sin attraktivitet for den store gruppa med utdanna kvinner som er i arbeidsmarknaden.

5 Visjon og overordna målsettingar for kommunen

Gjeldande samfunnsdel til Kommuneplanen dannar grunnlag for kommunen sine visjonar og satsingar i åra fram til 2026. Overordna mål i Samfunnsdelen er følgjande:

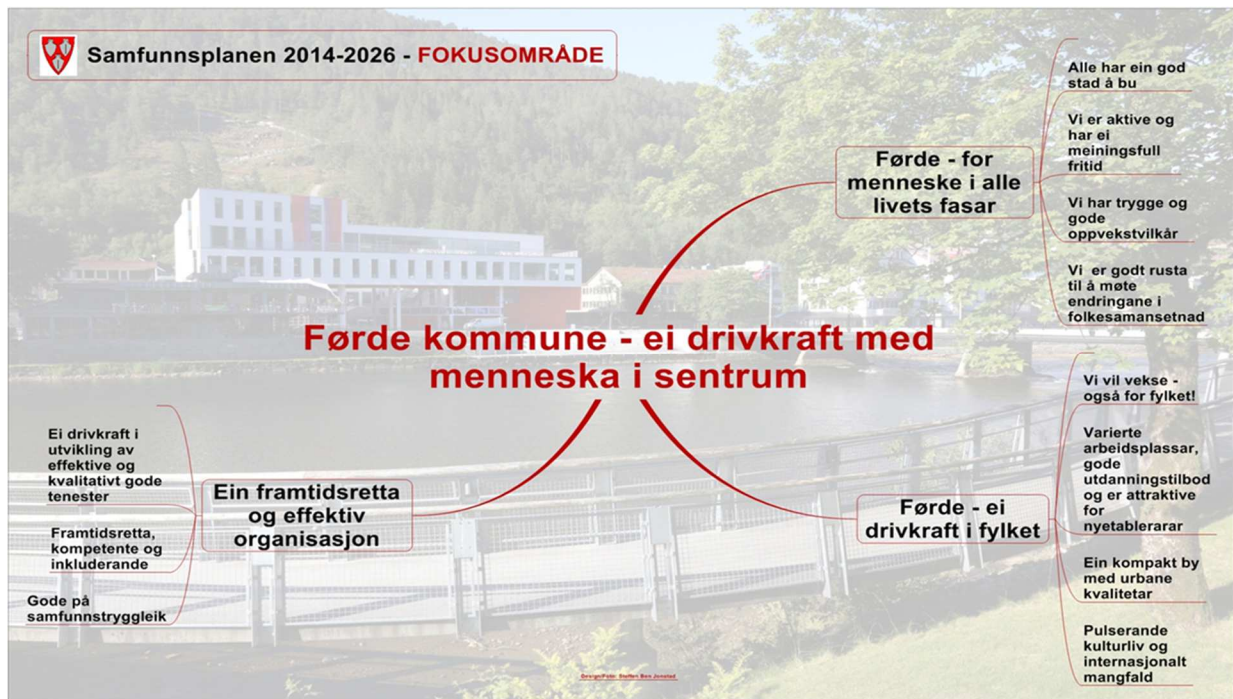
Fram mot 2026 skal Førde ha ein årleg folketalsvekst på minimum 1,5 % og ein sysselsettingsvekst som ligg minst på landssnitt.

Dette inneber at Førde skal ha passert minst 15400 innbyggjarar i 2026. For å få dette til må vi skaffe gode butilbod , varierte arbeidsplassar og skape eit godt omdømme.

Vidare står det i samfunnsplanen at vår ambisjon er at vi i 2026 har eit Førde der innbyggjarane:

- finn varierte og gode arbeidsplassar
- er aktive brukarar av eit kompakt og levande sentrum tilrettelagt for mjuke trafikantar
- lett finn bustader som er tilpassa livssituasjon og økonomi
- har eit godt vare- og tenestetilbod
- er nær naturen og nyttar den aktivt
- nyttar idretts- og kulturinstitusjonar til aktivitet i kvardagen
- mottar gode offentlege tenester
- tykkjer småby er bra!

Figuren nedanfor viser kommunen sin visjon (i midten), dei 3 fokusområda og satsingane under dei ulike områda.

Figur 2: Fokusområde frå samfunnsplanen

Målsettingane, fokus- og satsingsområda i Kommuneplanen sin samfunnsdel har dannar grunnlaget for kva planoppgåver vi meiner det er viktig å prioritere i planperioden.

6 Evaluering av gjeldande planstrategi

Gjeldande planstrategi inneheld mykje informasjon om fakta og utviklingstrekk. I arbeidet med rullering av kommunal planstrategi er det lagt vekt på å forenkla og gjere dokumentet meir lesarvennleg.

Gjennomføringsgraden av dei planane som er lista opp i gjeldande planstrategi er god, der det vart vedteke å lage 26 planar etter ulike lovverk i perioden. Det skulle det lagast 14 nye planar, der 4 er vedtekne og 5 er starta opp. For 5 av planane har ikkje arbeidet starta. Det skulle i tillegg rullerast på 12 planar, der 9 av desse er vedtekne og 3 er ikkje starta opp. Det vil seie at av 26 planar er 18 vedtekne eller i prosess, og 8 er ikkje sett i gang.

Plannamn	Ny plan/ rullering	Oppstart	Merknad
Økonomi- og handlingsplan	Rullering	Alle år	Følgd opp med årlege vedtak.
Kommuneplan samfunnsdel	Rullering	2012	Føreligg vedtak.
Kommuneplan arealdel	Rullering	2012	Føreligg vedtak.
Trafikk Førde	Ny plan	2012	Føreligg vedtak.
E39 Langeland - Moskog	Ny plan	2012	Føreligg vedtak.
Trafikktryggleiksplan	Rullering	Siste 2016	Føreligg vedtak 2014.
Forvaltningsplan for Jølstra	Rullering	2016	KPA har teke inn element frå planen, utgår.
Energi, miljø og klima (Klimaplan)	Rullering	2014	Venter på fylket sin klimaplan.
Kulturvernplan (Kulturminneplan)	Ny plan	2014	Arbeid pågår.
Idrett og friluftsliv	Rullering	2012	Føreligg vedtak.
Eigarstrategi	Rullering	2013	Føreligg vedtak.
VA-plan	Rullering	2012	Føreligg vedtak.
Områdeplan Sentrum sør	Ny plan	2012	Usikkert grunna Førdepakken
Områdeplan Ytre Øyrane	Ny plan	2013	Vedtak i 2016.
Områdeplan Indre Øyrane	Ny plan	2014	Vedtak i 2017.
Områdeplan Sunnfjord Næringspark	Ny plan	2012	Føreligg vedtak.
Strategisk rekrutterings- og kompetanseutviklingsplan	Ny plan	2016	Utsett til 2018, og overført til strategi for arbeidsgjevarpolitikk
Strategisk næringsutviklingsplan	Ny plan	2013	Føreligg vedtak.
Folkehelseplan	Ny plan	2014	Folkehelse skal inngå som ein del i alle planar som vert utarbeidd.
Gode oppveksttilhøve for born og unge	Ny plan	2015	Vedtak 2016
Kvalitetsplan for skule og barnehage	Ny plan	2012	Ikkje starta opp grunna manglande administrativ kapasitet
Skulebruksplan	Rullering	2012	Føreligg vedtak.
Omsorgsplan	Ny plan	2013	Føreligg vedtak.
Bustadsosial handlingsplan	Rullering	2013	Inngår som ein del av strategisk plan for bustadutvikling. Er under arbeid.
Barnehageplan	Ny plan	2013	Ikkje starta opp grunna manglande administrativ kapasitet
Rusmiddelpolitisk handlingsplan	Rullering	2015	Føreligg vedtak.

Tabell 3: Planar som ikkje er sett i gang med kort forklaring

7 Utfordringar innanfor ulike tenesteområde

Tenesteområde	Utfordring
Helse og omsorg	<p>I helse og omsorgsplanen 2015 – 2026 er det omtalt mange framtidige utfordringar innafor feltet, samt forslag til tiltak for ta tak i desse utfordringane.</p> <p>Hovudutfordringane:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Framtidig auke i tal brukarar kombinert med redusert tilgang til arbeidskraft. - Ein vesentleg del av folkeveksten i Førde skuldast tilflytting frå utlandet. Vi får stadig fleire innbyggjarar med utanlandsk bakgrunn. - Tilflytting av unge eldre frå nabokommunar for å busetje seg i meir lettstelte husvære og kome nærare spesialisthelsetenestene. - Vi ligg over landssnitt når det gjeld andel einslege eldre over 80 år. Dette er hushaldningar som ofte treng meir tenester. - For få bustader til bustadsosialt vanskelegstilte og flyktningfamiliar med særskilte behov. <p>Nokre av tiltaka til utfordringane:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ta i bruk velferdsteknologi, både for brukarar og personell - Betre samarbeid med pårørande - Meir samarbeid med frivillige, og frivillige organisasjonar - Førebu yngre til alderdommen, ha fokus på førebyggjande helsearbeid og tilpassing av bustad før behov oppstår - Få fleire tilpassa bustader/buformer <p>Helse og omsorgsplanen bør rullerast i 2018 for å sikre at Førde kommune arbeider i rett retning jamfør målsettingane i planen og andre nasjonale føringar, samt kunne justere for nye utfordringar. Ved rulling vil ein også kunne tilpasse seg endringar med tanke på kommunereforma.</p> <p>Det er behov for å utarbeide Strategiplan for bustadutvikling for å sikre ein meir variert kommunal bustadmasse, og vurdere behov og tiltak knytt til framtidige omsorgsbustader og meir tilpassa buformer.</p>
Oppvekst	
Kultur	<p>Kommunebarometeret 2016 syner at Førde kommune ikkje skårar særleg høgt innan kultur. Det gjeld spørsmål om frivillegheit og barn og unge. Vi ligg òg under landssnittet med omsyn til løyving til kultur. Dette kan vere ei utfordring. På den andre sida har kulturpolitikken i Førde kommune i stor grad handla om å byggje kulturell infrastruktur. Det kjem ikkje til uttrykk i barometeret. For kulturskulen er det ei utfordring å sikre at ein legg til grunn Norsk kulturskuleråd sin nye nasjonale rammeplan for kulturskulane og at vi får bygd ein ny kulturskule.</p>

	Konkret gjer vi framlegg om at kommunedelplan kultur og kommunedelplan fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv begge skal rullerast. Det blir i tillegg utarbeidd ein eigen strategi for kulturskulen, men denne blir ikkje del av kommunal planstrategi.
Næring	Den nasjonale næringspolitikken ser særleg på områda energi, miljø, reiseliv, marin og maritim sektor. Reiselivsnæringa har størst potensiale og er særleg utfordrande. I tillegg er arbeidsplassar innan kunnskapssektoren, forvaltning, finans og handel sær viktig for Førde. Det er utarbeidd ein interkommunal næringsstrategi for Sunnfjord. Den har ein eigen del for Førde. Denne planen skal rullerast og supplerast med ein ny interkommunal handlingplan for Sunnfjord.
Teknisk	<p>Paris-avtalen om å halde den globale oppvarminga godt under 2 grader og sikre redusert temperaturauke til 1,5 grader, vil ha konsekvensar for kommunane. Det er vidare store utfordringar for kommunesektoren med omsyn til tryggleik og beredskapsplikt. M.a. er det avgjerande å sikre vassvegar som følgje av klimaendring og store nedbørsmengder.</p> <p>Det er utarbeidd ein kommunedelplan VA for 2014 – 2025 (vedteke 2015). Det blir vidare arbeid med ein handlingsplan VA. I tillegg er det naudsynt å rullere gjeldande klima- og miljøplan. Dette kan truleg gjerast i form av eit interkommunalt planarbeid.</p> <p>Arealplanarbeidet er viktig og må rullerast raskt. Etter vedtak av kommunen sin arealplan er det erfart nokre utfordringar med nytt regelverk m.a. innan krav til parkering og uteopphaldsareal. Det er i tillegg ønskje om å sjå på nye bustadområder. Utarbeiding og vedtak av strategisk sentrumsplan bør i tillegg inkorporerast i arealdelen. Til slutt må det utarbeidast områdeplanar i sentrum.</p>

8 Kommunereforma

Kommunane Jølster, Gaular, Naustdal og Førde gjorde innan fristen 1.7.16, vedtak om å slå seg saman til ein kommune med verknad frå 1.1.20. Våren 2017 vil Stortinget handsame proposisjon om ny kommunestruktur. Etter tidspunktet vil det bli oppretta fellesnemnd og partsamansett utval i høve den nye kommunen. Fram til tidspunktet for oppretting av fellesnemnd vil arbeidet med etablering av ny kommune vere organisert som eit tradisjonelt interkommunalt prosjekt.

Etablering av den nye kommunen vil krevje mykje administrativ utgreiings- og planleggingsaktivitet, noko som må føre til redusert ambisjonsnivå i høve anna planarbeid i same periode.

9 Skjematisk oversikt over planarbeid i perioden 2016 – 2020

	2016	2017	2018	2019	2020	Merknad (ny/rullering/anna)	Finansiering
Overordna							
Økonomi- og handlingsplan		x	x	x	x	Rullering	Innanfor budsjettråmer
Kommuneplanar							
Kommuneplanen sin samfunnsdel		x				Enkel rullering	Innanfor budsjettråmer
Kommuneplanen sin arealdel		x				Enkel rullering, samt justering av normer	Innanfor budsjettråmer
Kommunedelplanar/ områdeplanar							
Områdeplan Sentrum sør						Ny. Tidspunkt blir avklart når strategisk sentrumsplan er vedteken	
Områdeplan Sentrum nord						Ny. Tidspunkt blir avklart når strategisk sentrumsplan er vedteken	
Temaplanar							
Beredskapsplan inkl. ROS			x			Beredskapsplanen blir rullert kvart år. ROS blir politisk handsama i 2018	Innanfor budsjettråmer
Strategisk sentrumsplan	(x)	x				Ny. Oppstart i 2016 dersom kapasitet	Sett av kr 1 mill til plan/utgreiing
Plan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv		x				Rullering	Innanfor budsjettråmer
Kulturplan			x			Rullering	Innanfor budsjettråmer
Helse- og omsorgsplan			x			Rullering	Innanfor budsjettråmer
Eigarstrategi		x		(x)		Rullering. Rullering i 2019 må sjåast i samanheng med etablering av ny kommune	Innanfor budsjettråmer
Plan for barn og unge					(x)	Enkel rullering. Rullering i 2019 må sjåast i samanheng med etablering av ny kommune	Innanfor budsjettråmer
Rusmiddelpolitisk handlingsplan				x		Enkel, evt felles for ny kommune i indre Sunnfjord.	Innanfor budsjettråmer
Barnehageplan (struktur)		x				Ny	Innanfor budsjettråmer
Strategiplan for bustadutvikling	(x)	x				Ny. Oppstart i 2016 dersom kapasitet.	Innanfor budsjettråmer
Mottak og integrering av flyktningar	(x)				(x)	Arbeidet er starta opp i 2016. Rullering i 2019 må sjåast i samanheng med	Innanfor budsjettråmer

Miljø-/energi-/klimaplan						etablering av ny kommune.	
		x				Fortrinnsvis felles regional plan	
Trafikktryggleiksplan	x		x		(x)	Rullering. Rullering i 2019 må sjåast i samanheng med etablering av ny kommune.	Innanfor budsjettråme
Strategisk næringsplan	x					Rullering. Interkommunal plan	